

JOGALKOTÁSI JAVASLAT

A „GYERMEKPORNOGRÁFIA” TERMINOLÓGIA FELÜLVIZSGÁLATÁRA

1 Bevezetés

1. A magyar büntetőjogi szabályozás a „gyermekpornográfia” kifejezést használja a 18. életévét be nem töltött személyt ábrázoló pornográf felvételekkel, illetve 18. életévét be nem töltött személyt szerepeltető pornográf műsorokkal kapcsolatos bűncselekmények gyűjtőneveként.
2. Az alkalmazott megjelölés több okból is problematikus: (i) nem fejezi ki egyértelműen, hogy a jogalkotó e tényállásokon keresztül valójában a gyermekekkel szembeni szexuális visszaéléseket, a gyermekek szexuális kizsákmányolását kívánja üldözni, (ii) olyan jelentéstartalmat hordoz, illetve olyan értelmezést tesz lehetővé, hogy az érintett személy valamilyen módon hozzájárulását, beleegyezését adta a tiltott tevékenységhez, ami értelemszerűen kizárt egy gyermek esetében, (iii) miközben az e körben szabályozott bűncselekmények védett jogi tárgya éppen a gyermekek megfelelő (egészséges) testi, nemi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosítása, addig ez a megjelölés alkalmas a sértettek stigmatizálására, (iv) ez amiatt is egyre komolyabb probléma, mert a technológiai lehetőségek bővülésével párhuzamosan drámaian nő a gyermekeket érintő szexuális tartalmakkal való visszaélések száma és aránya.
3. A jelen dokumentum határozott javaslatot fogalmaz meg a büntetőjogi terminológiának az üldözött társadalmi jelenséget precízebben megragadó és így a (sértett) gyermekek érdekeit jobban védő megváltoztatására, kodifikációtörténeti előzményeken keresztül illusztrálva, hogy a módosítás tökéletesen illeszkedik a büntetőjogi terminológia korszerűsítési folyamatába, bemutatva továbbá a módosítást alátámasztó szakmai és gyakorlati szempontokat, valamint nemzetközi példákat.

2 A terminológia módosítására irányuló törvénymódosítási javaslat

1. A büntetőjogi szabályozás – és hozzá kapcsolódóan más jogszabályok – módosítása az alábbi pontokon szükséges.

2024. évi ... törvény

egyes büntetőjogi tárgyú törvényeknek a gyermekek szexuális visszaélésekkel szembeni védelmével összefüggő módosításáról

1. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény módosítása

1. § (1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 203. §-át követő alcímének címében a „Gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „Gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(2) A Btk. 204. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szexuális kizsákmányolását megjelenítő felvételt

a) megszerez vagy tart, büntett miatt egy évtől öt évig,

b) kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntett miatt két évtől nyolc évig,

c) készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntett miatt öt évtől tíz évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(3) A Btk. 204. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Aki tizennegyedik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szexuális kizsákmányolását megjelenítő felvételt

a) megszerez vagy tart, büntett miatt három évig,

b) készít, büntett miatt egy évtől öt évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ha a (2) bekezdés b)-e) pontjában meghatározott valamely körülmény nem áll fenn.”

(4) A Btk. 204. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt a szexuális kizsákmányolását megjelenítő felvételen való szereplésre felhív, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(5) A Btk. 204. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Aki tizennegyedik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt a szexuális kizsákmányolását megjelenítő felvételen való szereplésre felhív, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ha a (2) bekezdés b)-e) pontjában meghatározott valamely körülmény nem áll fenn.”

(6) A Btk. 204. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) E § alkalmazásában szexuális kizsákmányolást megjelenítő felvétel: másnak a nemiséget súlyosan szeméremérséért nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon történő ábrázolása, ideértve a nem létező személy vagy személyek valóságghű ábrázolását is.”

2. § (1) A Btk. 204/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki

a) olyan szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsoron vesz részt, amelyben tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szerepel vagy ilyen személyek szerepelnek, büntett miatt két évtől nyolc évig,

b) tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsorban szerepeltet vagy ilyen műsort szervez, büntett miatt öt évtől tíz évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(2) A Btk. 204/A. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsorban szereplésre felhív, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(3) A Btk. 204/A. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Aki tizennegyedik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsorban szereplésre felhív, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ha a (2) bekezdés b)-e) pontjában meghatározott valamely körülmény nem áll fenn.”

(4) A Btk. 204/A. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) E § alkalmazásában szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsor: a más vagy mások nemiségét súlyosan szeméremsértő nyíltsággal megjelenítő, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló cselekvés vagy előadás.”

3. § (1) A Btk. 52. § (3) bekezdésében, a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(2) A Btk. 74/A. § (2) bekezdés d) pontjában a „tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló pornográf” szövegrész helyébe a „tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szexuális kizsákmányolását ábrázoló” szöveg, a „tizennyolcadik életévét be nem töltött személynek vagy személyeknek pornográf műsorban való szerepeltetése vagy ilyen pornográf műsor szervezése” szövegrész helyébe pedig a „tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szexuális kizsákmányolást megjelenítő műsorban való szerepeltetése vagy ilyen műsor szervezése” szöveg lép.

2. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosítása

4. § (1) A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 234. § (1) bekezdés c) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(2) A Be. 337. § (1) bekezdésében a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

3. A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény módosítása

5. § A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 27. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

4. Az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény módosítása

6. § Az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény 2. § (5) bekezdés b) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

5. A különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény módosítása

7. § A különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény 24. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

6. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény módosítása

8. § A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 82. § (3) bekezdés b) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

7. A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény módosítása

9. § A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény 12. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

8. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosítása

10. § A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 69/A. § b) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

9. A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosítása

11. § A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 12. § (10) bekezdés b) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

10. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény módosítása

12. § A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 44/A. § a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

11. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

13. § A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 39. § (1b) bekezdés a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

12. A bünyügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény módosítása

14. § (1) A bünyügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnytv.) 44. § (1) bekezdés b) pont bc) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(2) A Bnytv. 59. § c) pont cb) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(3) A Bnytv. 75/B. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

(4) A Bnytv. 80/C. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

13. A víziközelkedésről szóló 2000. évi XLII. törvény módosítása

15. § A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 26. § (4) bekezdés b) pontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

14. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény módosítása

16. § A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20. § (2d) bekezdés a) pont ab) alpontjában a „gyermekpornográfia” szövegrész helyébe a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal visszaélés” szöveg lép.

15. Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény módosítása

17. § Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 149/B. § (10) bekezdésében az „ábrázoló” szövegrész helyébe a „megjelenítő” szöveg lép.

16. Záró rendelkezések

18. § (1) Ez a törvény ... lép hatályba.

(2) A Be.-nek az egyes büntetőjogi tárgyú törvényeknek a gyermekek szexuális visszaélésekkel szembeni védelmével összefüggő módosításáról szóló 2024. évi ... törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) módosított rendelkezéseit a Módtv. hatálybalépésekor már folyamatban lévő büntetőeljárásokban is megfelelően alkalmazni kell.

2. A jelen dokumentum formai kereteit meghaladó módosítása szükséges továbbá

- az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény egyes mellékleteinek;
- a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 3. számú mellékletének (2.23. pont); és
- egyes miniszteri rendeleteknek.

3 A törvénymódosítási javaslat indokolása

3.1 A terminológia megváltoztatásának indokoltsága

6. A „gyermekpornográfia” fogalmát és tartalmát laikusként és szakemberként is meglehetősen nehéz megfelelően és kellő pontossággal meghatározni, mivel egy olyan komplex és társadalmilag érzékeny jelenségről van szó, amelynek szabályozása nemzetközi szinten is jelentős eltéréseket mutat, és amelynek a legtöbb gyermekvédelemmel foglalkozó szervezet a gyermekek maximális védelme érdekében inkább kiterjesztő értelmezést tulajdonítana. Magyarországon a „gyermekpornográfia” terminológiát alapvetően kettős értelemben szokás használni: egyrészt maga a Btk. „gyermekpornográfia” elnevezés alatt szabályozza a konkrét törvényi tényállást, vagyis a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló pornográf felvétellel vagy műsorról kapcsolatban elkövetett elkövetési magatartásokat, másrészt a köztudatban „gyermekpornográfia” alatt e bűncselekmény konkrét produktumát, vagyis egy gyermek szexuális ábrázolását megjelenítő fénykép- és/vagy videófelvételt szokás érteni.

7. Nemzetközi szinten egyre több hatóság és gyermekvédelmi szervezet kérdőjelezi meg a „gyermekpornográfia” kifejezés használatának helytállóságát, amely hazánkban is elindította egy új terminológia bevezetésének gondolatát. A terminológiai váltás azon a feltevésen alapul, hogy egy gyermeket szexualizált módon vagy szexuális tevékenység közben megjelenítő tartalom

(legyen szó akár fénykép-, videófelvételtől vagy bármely egyéb mesterségesen létrehozott tartalomról), az valójában az érintett gyermek szexuális jellegű bántalmazásának és kizsákmányolásának az explicit megjelenítése, amelyet szigorúan külön kell választani a pornográfia általános értelemben vett fogalmától, vagyis a felnőtteket ábrázoló és felnőtteknek címzett pornográf tartalmaktól. Utóbbi ugyanis a legtöbb modern társadalomban mára már egy normalizált, elfogadott jelenséggé vált, amely felnőttkorú személyek konszenzusán alapul, szemben a gyermekeket ábrázoló tartalmakkal, ahol önkéntes beleegyezésről aligha lehet beszélni.

8. A terminológia-váltás kérdésével korábban már az Európai Parlament is foglalkozott a 2015-ben megjelent, „*A gyermekekkel szemben elkövetett internetes szexuális visszaélésekről*” szóló állásfoglalásában. Az Európai Parlament alapvető fontosságúnak tartja a gyermekekkel szemben elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban a pontos terminológia használatát, és hangsúlyozza, hogy a „gyermekpornográfia” helyett megfelelőbb lenne a „gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaélésekkel kapcsolatos anyagok” kifejezést használni, különös tekintettel a gyermekekkel szemben elkövetett szexuális visszaélések online megjelenítésére. Az Európai Parlament terminológiai javaslata az előző pontban kifejtettekre hivatkozva szintén arra utal, hogy „gyermekpornográfia” esetében nem pusztán arról van szó, hogy gyermekekről szexualizált tartalmak készülnek, hanem ezek a tartalmak konkrétan egy gyermek szexuális kizsákmányolását jelenítik meg. A szexuális kizsákmányolás pedig különböző formákat ölthet: a gyermekeket meggyőzik vagy kényszerítik arra, hogy küldjenek, illetve töltsenek fel magukról kifejezetten szexuális tartalommal bíró képeket, vegyenek részt szexuális tevékenységekben webkamerájuk vagy okostelefonjuk segítségével, legyenek részesei szexuális tartalmú beszélgetéseknek szöveges üzenet formájában vagy online, ami együtt jár azzal, hogy a zaklatók vagy az interneten „vadászók” megfenyegethetik őket, hogy elküldik a képeket, a videókat vagy a beszélgetések másolatait barátaiknak és családtagjaiknak, ha nem vesznek részt további szexuális tevékenységekben. Mivel ezek a képek és/vagy videók jóval a szexuális visszaélés megtörténtét követően is megoszthatók és az interneten bárki számára szabadon elérhetőek maradhatnak, így az áldozatokat állandóan az a veszély fenyegeti, hogy ismét áldozattá válhatnak és megbélyegezhetik őket.
9. Egy, a „gyermekpornográfia” fogalmát helyettesítő, nemzetközileg is elterjedt kifejezések a „CSEM”, illetve a „CSAM” mozaikszavak, amelyek a „*Child Sexual Exploitation Material*”, illetve a „*Child Sexual Abuse Material*” megjelölések rövidítései. Az elnevezések egy olyan tartalomra utalnak, amely egy gyermek szexuális kizsákmányolását, illetve zaklatását jeleníti, illetve testesíti meg, akár úgy, hogy az adott tartalom a gyermeket szexualizált módon vagy szexuális tevékenység közben ábrázolja, akár úgy, hogy a gyermeket oly módon beállítva ábrázolja, mintha szexuális tevékenységet végezne. Megvizsgálva az angol nyelvű terminológiát, megállapítható, hogy minden egyes szónak meghatározó jelentősége van, amelyek szorosan és elválaszthatatlanul kapcsolódnak egymáshoz
  - A „*child*” kifejezésre juttatja azt, hogy egy olyan különösen védett társadalmi csoportról van szó – vagyis valamennyi esetben a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyekről – akiknél a nemi érés egyénenként lényeges eltérésekkel zajló folyamat és akiknek az önrendelkezési-belátási képességük a felnőttekéhez képest meglehetősen korlátozott, ezért kiszolgáltatott és függő helyzetben vannak.
  - A „*sexual exploitation*” és a „*sexual abuse*” kifejezésre juttatják azt, hogy nemcsak a gyermek lelki, fizikai bántalmazásáról és adott esetben gazdasági kizsákmányolásáról van szó, hanem egy olyan jelenségről, amely súlyosan sérti a közérkölcset, valamint a

gyermek emberi méltóságához, képmáshoz és privát szférához való jogát, ezen felül pedig szexuális kizsákmányolásnak és zaklatásnak nem csak egy valós gyermekeket megjelenítő tartalom minősül, hanem bármely olyan egyéb ábrázolásmód, amely általánosságban szexualitás tárgyává teszi a gyermekeket, ezáltal széles körben valamennyi gyermek emberi méltóságát sérti.

- Végül, de nem utolsósorban (a „*material*” gyűjtőfogalom magában foglalja egyfelől a fénykép- és videófelvételeket, másfelől pedig azokat a valósághűnek látszó vagy mesterségesen létrehozott tartalmakat (pl. rajzfilmek, képregények, de akár a mesterséges intelligencia segítségével létrehozott ábrázolásokat stb.) is, amelyek a gyermekeket szexualizálják, és szexualitás pusztá tárgyává teszik őket.

10. A fentieken túl, a „gyermekpornográfia” fogalmát a köztudatban sokszor tévesen összemossák a köznyelvben használt pornográfia fogalmával, amely felnőtteket ábrázoló, széles körben elterjedt és megtűrt tartalom. Ha a felnőtt pornográfia esetében elfogadjuk azt, hogy a fogyasztók idealizálják és a valóságban is ki akarják próbálni a látottakat, akkor a „gyermekpornográfia” létezésénél is számolni kell ezzel a kockázattal, amely egy előszobája lehet a konkrét fizikai bántalmazásnak (szexuális visszaélésnek, erőszaknak). Szükséges tehát óvatosan és körültekintően bánni a terminológia használatával, mert ha az általános felfogás közelíti egymáshoz vagy adott esetben egyként kezeli a jogellenes „gyermekpornográfiát” a legális felnőtt pornográfiával, akkor ezzel a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények súlyosságával kapcsolatos felfogás válhat megengedőbbé.

11. A jelen javaslat a fenti „CSEM” szerinti megfogalmazást követve a „gyermekpornográfia” helyett a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal való visszaélés” megjelölés használatát indítványozza. Ez az új megjelölés képes kifejezésre juttatni azt, hogy (i) az adott tartalom létezése semmi esetre sem az érintett gyermek önkéntességén és szabad akaratán alapul, (ii) a tartalom a gyermek szexuális kizsákmányolását jeleníti meg, vagyis a lelki, fizikai és gazdasági kizsákmányoláson túl, a gyermek nemi szabadságának kihasználása valósul meg, amely súlyosan sérti a gyermek nemi integritását; és (iii) az elkövető már a legenyhébben büntetendő elkövetési magatartás (megszerzés, tartás) tényállásszerű tanúsításával is büntetendő visszaélést követ el.

12. A javaslat a „CSEM” és a „CSAM” szerinti, tartalmilag egyébként megfeleltethető és gyakorlati szempontból egyenértékű kifejezések közül azért a CSEM-et követi, mert a „zaklatás” a Btk.-ban az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények körében már létező tényállás elnevezése. A szabályozás módosításának célját jobban képes betölteni egy friss, mással össze nem téveszthető és így dogmatikai problémát kisebb eséllyel felvető elnevezés. Megjegyzendő, hogy a fenti javaslat a szabályozás tartalmát érdemben nem módosítja, tehát kifejezetten csak a szóhasználat, a terminológia korrekciójára irányul.

3.2 Jogalkotási előzmények

13. A pornográfia kifejezés már jóval az internet megjelenése előtt létezett és kifejezetten azoknak szólt, akik célzottan keresték ezeket a tartalmakat a „tiltott piacokon”. A pornográfia így hamar a kultúra részévé vált, még ha ez nem is nyert minden korban elismerést. Magyarországon a Csemegi-kódex szabályozta először a ma már pornográfia elnevezéssel illetett tartalmakat a szemérem elleni büntettek és vétségek körében. A Csemegi-kódex szerint szemérem elleni vétséget követett el, aki fajtalaniságot tartalmazó iratot, nyomtatványt vagy képes ábrázolást nyilvános helyen kiállított, árult vagy terjesztett, függetlenül attól, hogy ezek a tartalmak kiket és

milyen korú személyeket ábrázoltak. A Csemegi-Kódex idejében a pornográf tartalmak az általános társadalmi megítélés szempontjából extrémnek számítottak, és a társadalom kirekesztően és elutasítóan viszonyult hozzájuk.

14. Az idő előrehaladtával a pornográfia társadalmilag megtűrt műfajjá vált, és ez a toleráns hozzáállás egészen odáig vezetett, hogy a fogyasztók magatartása és a fogyasztási szokások is egyre merészebb formákat öltöttek, ezáltal pedig megnőtt a kereslet az olyan nem mindennapi, extrém tartalmakra is, mint a „gyermekpornográfia”. Felismerve ezt a problémát, a Csemegi-kódexet követően majd egy évszázaddal később, az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) már „tiltott pornográf felvétellel visszaélés” cím alatt szabályozta a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyeket ábrázoló felvételekkel kapcsolatban elkövetett elkövetési magatartásokat, vagyis a mai „gyermekpornográfia” szabályozás előfutárának a korábbi Btk. tekinthető. A korábbi Btk. ugyanakkor egy semleges fogalomhasználattal élt, amely lényegét tekintve igen közel áll a jelen dokumentumban megfogalmazott javaslatához.
15. A hatályos Btk. nem tartotta meg a tiltott pornográf felvétellel visszaélés elnevezést, hanem kifejezetten „gyermekpornográfia” elnevezés alatt szabályozza a szóban forgó bűncselekmény törvényi tényállását. A jelen javaslat célja ugyanakkor éppen az, hogy a „gyermek szexuális kizsákmányolását megjelenítő tartalommal való visszaélés” elnevezés használatával – hasonlóan a régi Btk-ban használt elnevezéshez – egy olyan semleges, de tartalmát sokkal jobban kifejező terminológia kerüljön bevezetésre, amellyel elkerülhető a gyermekek stigmatizálása és szexualizálása.

3.3 Gyakorlati érvek, megfontolások

16. A nemzetközi „*Child Sexual Abuse Material*” vagy „*Child Sexual Exploitation Material*” kifejezés mielőbbi átvétele mellett nem csak a nemzetközi fórumok, valamint civil szervezetek érvelnek, hanem a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság is évek óta konzekvensen kiáll a gyermekpornográfia kifejezés kivezetése mellett.¹ A hatóság érvelése szerint, a „pornográfia” kifejezés azt a mozzanatot is magában foglalja, hogy a benne szereplő személy hozzájárult a tevékenységhez, ami nem lehetséges egy gyermek esetében. Ezért a „gyermekek szexuális kizsákmányolását rögzítő anyag” kifejezés pontosabban írja le az elkövetett cselekményt, és alá is húzza annak súlyosságát.
17. Mindezek mellett az NMHH 2012 óta tagja az INHOPE-nek (International Association of Internet Hotlines – 'Internetes Forródrótok' Nemzetközi Szövetsége), amely egy nemzeti kormányzati és civilszervezeteket tömörítő szervezet, és amelynek célja a gyermekek szexuális kizsákmányolását célzó, illegális online tartalmak elleni küzdelem. A szervezet évek óta kampányol európai uniós és nemzetközi fórumokon a „*gyermekpornográfia*” kifejezés megszüntetése mellett, amelyet a magyar hatóság is konzekvensen támogat.
18. A „gyermekek szexuális kizsákmányolását ábrázoló anyag” kifejezés jelenleg is megtalálható a magyar jogrendszerben, az elektronikus hírközlésről 2003. évi C. törvény 149/B. § (10) bekezdésében is megjelenik a kifejezés, a „gyermekpornográfiát” helyettesítő terminusként.
19. Megjegyzendő, hogy az európai uniós és magyar bírósági döntésekben is egyre gyakrabban jelenik meg a „gyermekek szexuális kizsákmányolását ábrázoló videofelvétel” kifejezés, amely azt

---

¹https://nmhh.hu/cikk/215985/Pedofil_tartalommal_kapcsolatos_bejelentések_vizsgálatának_eredményei_2019ben

bizonyítja, hogy a bírák is egyre inkább a nemzetközileg egyre inkább teret nyerő, a tényállást pontosabban leíró kifejezést részesítik előnyben.

3.4 Nemzetközi példák

20. A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény és az Európai Unió Alapjogi Chartája² rögzíti a gyermekek mindenek felett álló érdekének és jólétének védelméhez és a gondoskodáshoz való jogot. A gyermekek szexuális erőszakkal szembeni védelme, az ezzel szembeni fellépés kiemelt szerepet kapott nemcsak az európai uniós, de az ENSZ és egyéb nemzetközi szervezetek szabályalkotásában is.
21. A sikeres fellépés és védekezés maga is egy hosszabb fejlődés eredménye. Ugyanakkor különösen a technológia változására és a kialakuló új gyakorlatokra is figyelemmel, a terminológia továbbfejlődése figyelhető meg. Míg a Gyermekek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv³, a Lanzarote egyezmény⁴, és az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve⁵ a „gyermekpornográfia” kifejezést használja, a Gyermekek Bizottság⁶ már 2019-ben javasolta, hogy az ENSZ tagállamok a közelmúltbeli változásokra tekintettel a „gyermekpornográfia” kifejezés helyett használják a következő elnevezések valamelyikét: „gyermekek felhasználása pornográf előadásokban és anyagokban”, „gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyag” vagy „gyermekek szexuális kizsákmányolását ábrázoló anyag”.
22. Ennek hatására többek között pl. az EUROPOL⁷ szóhasználatában, az EU egy Javaslatában⁸, illetve az ENSZ 71 tagállama (köztük Magyarország) által 2023 júniusában aláírt felhívás is a „gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyag” kifejezést alkalmazza. Ezt a kifejezést használják az alábbi országok büntetőjogászai, illetve büntető törvénykönyvei is.
23. A kanadai bíróságokon jelenleg a „gyermekekkel szembeni szexuális visszaélést ábrázoló anyagok” (child sexual abuse material) kifejezést használják azok a bírák, akik elismerik, hogy a gyermekeket szexuálisan bántalmazó videók és képek valójában nem minősülnek „pornográf felvételnak”. A C-291. számú törvényjavaslat a „gyermekpornográfia” helyett a „gyermekpornográfia és gyermekeket kizsákmányoló anyagok” terminológiát kívánja bevezetni.⁹
24. A szingapúri büntető törvénykönyv a „gyermekbántalmazási anyag” (child abuse material) kifejezést használja. A „gyermekbántalmazási anyag” kifejezést a gyermekbántalmazással

---

² Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 2012/C 326/02, 2012. október 26. 24. cikk (2) bek.

³ 2009. évi CLXI. törvény a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermekek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről

⁴ Az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi XCII. törvény

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

⁶ Committee on the Rights of the Child, Guidelines regarding the implementation of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography, CRC/C/156, 10 September 2019, para 60

⁷ Resolution No. 19 GA-2023-91-RES-19; Subject: Preventing the circulation of child sexual abuse material – Draft revision of the Baseline Standard Agreement

⁸ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról

⁹ Link Kanada büntető törvénykönyve 163.1 szakaszához

kapcsolatos anyagok birtoklásának, használatának, előállításának, terjesztésének vagy reklámozásának büntetőjogi szankcionálásával összefüggésben használják.¹⁰

3. Az Egyesült Amerikai Államokban bár a szövetségi jog még a gyermekpornográfia kifejezést használja¹¹, az Egyesült Államok Szövetségi Nyomozó Irodájának alkalmazásában a „gyermekkel szembeni szexuális visszaéléssel kapcsolatos anyag” fogalma jelenik meg.¹² Ugyanez a terminológia jelenik meg a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni védelemről szóló törvény¹³ rendelkezéseiben is.
4. Az Egyesült Királyságban a „gyermekpornográfia” fogalma nem jelenik meg a büntetőjogi jogszabályokban. Ennek oka, hogy a gyermekpornográfiát tartalmazó anyagok valójában a gyermekek szexuális zaklatásának egyik speciális alakzatát valósítják meg, mert a gyermekeket a zaklatóik valójában kényszerítik és kihasználják. A gyermekekkel szembeni szexuális visszaélést bemutató anyagok a gyermekekkel szembeni súlyos bűncselekmények eredményei, ezért a „gyermekpornográfia” a pornográf kifejezéshez kapcsolódó félreértések, és sérelmek elkerülése érdekében nem kerül alkalmazásra.
5. Ausztriában 2023. december 1-jétől alkalmazandó a Büntető Törvénykönyv módosítása, amely a korábbi „kiskorúak pornográf ábrázolása” megfogalmazás helyett az árnyaltabb és semlegesebb „a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képi anyagok és a kiskorúak szexuális képszerű ábrázolása” megjelölést vezeti be („Bildliches sexualbezogenes Kindesmissbrauchsmaterial und bildliche sexualbezogene Darstellungen minderjähriger Personen”).¹⁴

---

¹⁰ The Singapore Penal Code (1871)

¹¹ Federal law 18 U.S.C. § 2256(8), “Child pornography” means any visual depiction, including any photograph, film, video, picture, or computer or computer-generated image or picture, whether made or produced by electronic, mechanical, or other means, of sexually explicit conduct, where-- (A) the production of such visual depiction involves the use of a minor engaging in sexually explicit conduct; (B) such visual depiction is a digital image, computer image, or computer-generated image that is, or is indistinguishable from, that of a minor engaging in sexually explicit conduct; or (C) such visual depiction has been created, adapted, or modified to appear that an identifiable minor is engaging in sexually explicit conduct.

¹² Federal law 28 U.S.C. § 540D(1)

¹³ Protection of Children Against Sexual Exploitation Act (includes the Child Pornography Prevention Act), 18 U.S. Code § 2251 et seq. (<https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/part-i/chapter-110>)

¹⁴ BGBl. Nr. 60/1974 zuletzt geändert durch BGBl. I Nr. 135/2023 § 207a.